

Forfatter: Ploug, Carl

Titel: Samlede Digte

Citation: Ploug, Carl: "Samlede Digte", i Ploug, Carl: *Samlede Digte*, 1876, s. 463. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-plough01-shoot-idm140187294308784.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Digte

III. FORTÆLLENDE DIGTE.

Sangerens Hustru.

Saa lykkelig, som faa blandt Dødelige,
Var Trakiens Søn, Helleniens ældste Skjald:
Ved Strengen, strammet paa Skildpaddens Skal,
Han Drot var vorden udi Toners Rige;
En elsket Brud, en majfrisk, yndig Pige
Han nylig havde hjemført til sit Tjald;
Han sandsed Glæde kun og drømte Lykke
I Dagens Solglands som i Nattens Skygge.

Og den Natur, som omgav Orfeus's Hytte,
Hans Glæde delte, drømte med hans Drørn;
Naar Strengen bæved, smeltende og øm,
Saa flokked Skovens Dyr sig for at lytte,
Og Ørnen daled, Bjørnen slap sit Bytte,
Og Bækken sagtnede sin viltre Strøm;
Og naar bag Løvets Ly sig Parret dulgte,
Et Kor af Nymfer jublende dem fulgte.

464

Som han Naturen, saa hans skønne Kvinde
Naturens milde Aander til sig drog;
De bedste Blomster hented de til hende
Fra Bjergets Kløft, fra Dalens dunkle Krog;
Hun lærte Krandsen dem deraf at binde,
De lærte hende deres tause Sprog;
I maanklar Aften, medens han slog Strengen,
Hun dandsede med Nymferne paa Engen.

Men midt i Livets Nydelse og Glæde
I Baghold ligger lumsk den kolde Død;
I Dandsens Rythmer som i Druens Glød
Tilintetgjørelsen er skjult tilstede.
Fra Græsset, som med flygtig Fod de træde,
En giftig Slange sig i Vejret skød;
Den bed hans unge Hustru dybt i Hælen,
Og bort til Hades's Bolig flygted Sjælen.

Da var hans Lykke som en Boble sprungen,
Henvejret som et Løv for Høstens Blæst;
Da var til Død hans egen Livskraft stungen,
Og haabløst Tungsind Dag og Nat hans Gjæst;
Da fandt ej Læben Toner, Ord ej Tungen,
Stum som en Støtte sad Apollons Præst;
Urørt han Lyren lod paa Væggen hænge,
Og tykt faldt Støvet paa de nye Streng.

465

Men da hans Røst ej mer Apollon hørte
Og kjendte Grunden, Kilden til hans Kval,
I Gudens Bryst sig Sorg og Medynk rørte.
Ned flux han iled fra Olympens Sal

Og for sin Tjener frem i Drømme førte
Hans døde Viv, hans tabte Ideal,
Saa frisk og levende, saa sød og smilende,
Som dengang ved hans Hjerte hun var hvilende.

Og Eurydike sine Arme strakte
Imod ham, som i Live hun var van,
Og hendes bløde Stemme hviskede sagte:
"Hent mig tilbage fra de Dødes Land!"
Bort Synet svandt, men ham til Liv det vakte;
Han følte Aabenbaringen var sand,
Og tog igjen sin Lyra ned fra Knagen,
Og skred, haabfuld og modig, frem i Dagen.

Frem skred han gennem alle Hellas's Stæder,
Bleg og alvorlig end, men høj og klar;
I side Folder faldt hans lange Klæder,
Paa Hoften han sin Lyra støttet bar;
Til Tegn paa Kunstens Kald og Sangens Hæder
En Laurbærgren om Issen slynget var;
Og Folket med Beundring ham betragtede,
Men Verdens Dom og Ros han føje agtede.

466

Frem skred han med sit ene Maal i Sinde
Did, hvor i Syd sig ender Hellas's Kyst.
Der staar et Fjeld, omsust af vrede Vinde,
Mens Havets Bølger brydes mod dets Bryst;
Dybt i dets Fod en Hule er at finde,
Hvor Den, der ejer nok af Mod og Lyst,
Kan ned i Jordens dunkle Indre stige
Og naa de Dødes gaadefulde Rige.

Han vover det, - thi fast sin Lid han sætter
Til Guders Naade, til Apollons Gunst,
Men fremfor Alting til sin høje Kunst,
Som Sejer over Døden ham forjetter.
Ned gennem Hulens Gab sit Fjed han retter
Igennem kvalme Taager, giftig Dunst;
For Skyggelivets Rædsler ej han gyser,
Hans Øjes Klarhed gennem Mørket lyser.

Og denne Magt, som hvilede i Blikket,
Paa Underverdens Vagt sig mærke lod.
Det var, som om Uhyret godt forstod,
Hvad Kald der var i Livet ham beskikket;
Thi logrende kom Kerberos og slikkede
Med trende Tunger den Forvovnes Fod;
Og da han naa'de Styxes sorte Vover,
Ham Charon uden Vægning satte over.
467 Nu staar han altsaa paa den øde Slette,
Hvor Intet lever, ingen Plante gror.
Omkring ham svæve Skyggerne de lette,
Tidt Eurydike han at skimte tro'r;
Men ej han la'r sig standse eller trætte,
Ej lader han sig lokke fra sit Spor,
Før gennem Dæmringen paa skummel Trone
Han øjner Hades selv og Persefone.

Da standser han og ned for Tronen knæler,
Og griber Strengene med sikker Haand;
Paa stærke Vinger løfter sig hans Aand,
Og Kjærlighedens Kraft hans Røst besjæler,
Og Sprogets Tønefald i Rythmens Baand
Med Strengeligen liflig sig formæler.
Mens Taaren ad hans Kind randt, mild og klar,

Kvad Orfeus til det strenge Kongepar:

"Guder, som herske dybt under Jorden,
Hvor vi, som hist i Sollyset fødes,
Alle i Dødens Tusmørke mødes
Efter Naturens evige Orden!
Ej er jeg kommen hid, for at bryde
Straffen, som piner syndige Sjæle ;
Ej er jeg kommen hid, for at stjæle
Kundskab om Lønner, Salige nyde.
468 Nej, kun min Viv, den faure og fyldige,
Unge, uskyldige,
Hulde og herlige,
Kydske og kjærlige,
Ledte min Pod og bevinger min Røst.

Neppe var Hymens Fakkelskær slukket,
Neppe vort Samlivs straalende Morgen
Gry't, førend Glæden sluktes af Sorgen,
Førend hun segned, dødelig stukket.
Manden - jeg veed det - modig skal vente
Ulykkens Slag med opløftet Pande,
Fast skal i Modgangs Brænding han stande,
Voxende Kraft af Prøvelsen hente.
Ak, men min Kjærlighed har overvældet mig,
Fanget og fældet mig;
Sindet opfyldende,
Sandsen fortryllende,
Bort har den smeltet mit Mod og min Kraft.

Hellige Guder! selv har I prøvet
Kjærligheds Magt og hyldet dens Vælde.
Eros, o Drot, - saa Frasagn fortælle -
Styred dit Spand, da Bruden Du røved.
Kjærlighed gav Dig, Dronning, dit Rige;
Kjærlighed vist din Skæbne bestemte,
Da Du Olymp for Erebus glemte;
Naade da skænk den jordiske Pige!
469 Kjærlighed saaende, Kjærlighed høstende,
Trofast og trøstende,
Fyrig oplivende,
Fuldt sig hengivende
Var hun i Livet; - gjengiv hende det!

Ja, ved det Chaos, hvorfra vi stammer,
Ved Eders Riges lydløse Tomhed,
Ved den Belønning, I skænke Fromhed,
Og ved den Straf, som Gudløshed rammer,
Giv mig min unge Hustru tilbage!
Det er et Laan kun, hvorom jeg beder;
Sikkert vi Begge tilfalde Eder,
Naar vi har naa't de snehvide Dage.
Da skal vi komme, kjærlig omslyngede,
Tæt sammenklyngede;
Alderbetyngede,
Sjæleforlyngede,
Evig vi da skulle lyde Jert Bud."

Saa sang han. - Gjennem Underverdens Stilhed
De høje Toner dobbelt stærke lød;
Med dem igjennem Skyggelivet flød
En Strøm af Morgenlys og himmelsk Mildhed;
Sin dunkle Rædsel tabte Grav og Død,
Sin Pine Straffen, Hævnens Magt sin Vildhed;
Fjernt til Elysion trængte Strengens Lyd
Og blanded sig med Salighedens Fryd.

De Sjæle, som med Suk og Klage vanke
Ved Styxes Bredder kraftesløse om,
Fordi en kjærlig Haand ej vilde sanke
De muldne Ben i Gravens Helligdom -
De følte atter Livets Pulsslag banke,
Det var, som om dets Kraft tilbage kom;
De standsed Sukkene og Klageraabet,
Paa Frelsen og Forløsningen de haabed.

Og Sangens Trolddom de Fordømte letted
Den svare Pine for et Øjeblik:
Ei Danaiden mer med Spanden gik,
Thi Karret fyldtes, som om det var tættet;
Og Tantalos sin Hunger følte mættet,
Sin Læbe kvæget af en Lædskedrik;
Og gamle Sisyphos paa Stenen satte
Sig ned og hviled sine Lemmer matte.

Ixions Hjul ej drejede sig længer,
Med Lænker gnavende hans Ledemod;
Og Gribben, som i Tityos's Lever flænger,
Sin Brad en føje Stund uændset lod;
Fast gro'de Klippen, som løsreven hænger
Ud over Flegyas, atter til sin Rod;
Og Eumeniden selv med Slangehaaret
Stod stille grædende og sødt bedaaret.

Men Herskerparret paa den skumle Trone
Sad længe taust og grublende i Sind:
Omsider Sangens Ord og Lyrens Tone
Igjennem Brystets Jernvæg trængte ind,
Omsider strøg den stolte Persefone
En troløs Taare fra sin Marmorkind,
Og mild som Gravens Pryd, den hvide Lilje,
Hun aabenbared sin og Hades's Vilje:

"Du Dristige, som voved Dig at dølgge
"I Dødens Mørke, skjønt Du ej er død,
"Som, uskadet, dette Riges Taushed brød
"Med Sangens Flugt og Tonens lette Bølge,
"Af Medynk med Dig og din Elskovsglød,
"Din Brud er fri - hun efter Dig skal følge;
"Men hvis paa Vejen op Du ser Dig om,
"Er hun for evig tabt. - Saa er vor Dom."

Saa talt, og Hades peger, barsk og stum,
Ad Vejen, han var kommen, med sit Scepter:
Og Orfeus, rig ved Løftets Glædessum,
Flux giver sig paa Vej med friske Kræfter.
Nu tykkes ringe ham det vide Rum,
Han veed jo, Eurydike følger efter;
Af Dybets Rædsler nu han Intet ser,
Hans Hjerte jubler, og hans Øje ler.

Men lang er Vejen - mange Tanker fødes
Paa den, og dø og fange atter Liv:
"Hvorfor" - han tænker - "mon det mig forbødes
"At se tilbage paa min egen Viv?
"Hvi tør hun ej af dette Øje mødes,
"Før Legeme hun faar ved Lysets Bliv?
"Hvi tør ej strax den elskelige Skygge

"Forsikkre mig om min gjenvundne Lykke?"

Og Vejen led; - men gennem Skjaldens Hoved
I anden Form den samme Tanke fo'r:
"Hvo veed, om Hades holder, hvad han loved,
"At Eurydike følge skal mit Spor?
"Ve mig, at ingen Ed jeg kræve voved!
"Hvor ofte har en Gud ej brudt sit Ord?
"Maaske istedetfor en Jordens Datter
"Jeg bringer hjem kun Underverdnens Latter."

Og Vejen led; - men samme Tanker stige
Frem i hans Sjæl igjen med voxet Kraft:
"Maa Dødens Magt for Kjærlighed da vige?
"Kan den gjengive Livet, der er tabt?
"Kan den udstyre Skyggen af min Pige
"Med Hudens Hvidhed og med Blodets Saft?
"Kan den oprejse Skjønheds sjunkne Buer,
"Og tænde Tankens Lyn og Øjets Luer?"

473

Og Vejen led; - men han er tung i Sinde,
Thi dybere i Tvivl han sænkes ned:
"Hvor er det muligt, at den døde Kvinde
"Bevare kan for mig sin Kjærlighcd?
"Alt Jordisk flygted jo fra hendes Minde,
"Da hun betraadte Styxes dunkle Bred;
"Hun Glemsel drukkert har af Lethes Vover.
"Ak - hendes Kjærlighed i Graven sover!"

"Thi hvad er Kjærlighed? Hvor kan den leve
"Hos den, der selv ej nyder Livets Kaar?
"Ej vil den som en flygtig Taage svæve
"Omkring en Lykke, som den ikke naa'r.
"Nej, Nydelse og Gjengjæld maa den kræve,
"Men brat udslukkes, hvor den Intet faar.
"Den er ej Given blot, men og Modtagen;
"Den Døde faar kun Suk og Graad og Klagen."

Hans Vandring nærmer sig nu snart sin Ende,
Han skimter Lyset alt ved Hulens Rand;
Men Tvivlens Luer højt hans Sjæl omspænde,
Sin Tro, sin Tillid ej han væрге kan.
Nu vakler Haabet, han har bygt paa hende,
For hvem han nys mod Dødens Gru holdt Stand.
Og Løfter og Forjættelser han vrager,
Og tro'r kun paa hvad han med Haandeu tager.

474

"Det er umuligt! - Eurydike følger
"Ej nu sin sorigfulde Elskers Spor;
"Den kjære Skygge fjernt herfra sig dølger
"Imellem gode Aanders glade Kor.
"Alene skal jeg pløje Livets Bølger,
"Alene træde den forhadte Jord;
"I Døden først jeg skal gjenmøde hende,
"Men ak, da vil hun ej sin Husbond kjende.

"Men hvis det dog var muligt? -Hvis hun svæved
"Med lette Fjed ad Stien bag min Ryg?
"Hvis som en dejlig Sommerfugl hun hæved
"Sig om en stakket Stund af Larven styg?
"Hvis snart af Liv og Kjærlighed hun bæved
"I mine Armes Slyngning, glad og tryg?
"Da var min Lykke mer, end Ord kan sige,

"Unaa't, uhørt, udrømt af Dødelige.

"Men om det muligt er, - det maa jeg vide.
"Jeg trodser Persefones haarde Bud.
"Hvis Eurydike er her ved min Side,
"Paa stærken Arm jeg bærer bort min Brud.
"Jeg frygter ingen Fare, ingen Gud;
"Med Hades selv jeg tør om hende stride.
"Hvordan min Lod er, maalløs Kval og Vee,
"Hvad heller navnløs Fryd - det vil jeg se."

475

Han ser sig om. - Der staar den skønne Kvinde,
Saa bly og bævende, saa sød og øm,
Som hun har stadig levet i hans Minde,
Som hun har staaet for ham i hans Drøm.
Hun er saa rød af Læbe, frisk af Kinde,
Som Afrodite steg af Havets Strøm;
Og dog er hendes Legem end ej dannet;
Hun er et Taagebilled - intet Andet.

Men det han sandser ej - fremad han iler,
Idet han jubler hendes elskte Navn;
Hun strækker Armene mod ham og smiler,
Men trækker sig tilbage for hans Favn.
Den tomme Luft kun i hans Arme hviler;
Nær Maalet var han blot, men ej i Havn.
Han stormer atter fremad, hed og higende,
Hun smiler og hun vinker, stedse vigende.

Tilbage gennem Hulens Dyb han skrider
Med Bønner brændende, med Suk og Raab;
Men stedse længer fra ham Skyggen glider,
Og stedse daler dybere hans Haab.
Forgjæves slaar hans Klage Hulens Sider,
Forgjæves faar hans Anger Taarers Daab;
Snart er bag Underverdens Port hun svunden,
Og Vejen for ham spærrer Helvedhunden.

476

Forgjæves styrter han til Jord bedøvet,
Forgjæves venter han en Uge lang,
Forgjæves rejser han sig, dybt bedrøvet,
Og aander ud sin Smerte i sin Sang.
Det er, som var hans Kunst sin Magt berøvet,
Som Lyren havde tabt sin Trylleklang,
Thi lukt er Hades's Rige for hans Klage;
Hans Hustru vender ikke mer tilbage.

Hans Kraft var brudt, hans Hjertes Sangbund sprunget,
Tabt Livets Midtpunkt og dets Ligevægt.
Om han sin Sorg og Længsel har besunget,
Om Smerten dulmed, og hans Saar blev lægt,
Om han til glade Lyd har Strengen tvunget -
Har ingen af dem naa't en sildig Slægt.
Kun Sagnet om ham toner os imøde;
Hans Musas Børn - de ere alle døde.

Men han, som kaaret var ved Guders Gunst
Til Herredømmet udi Toners Rige,
Som dristig magted ved sin høje Kunst
Ud over Livets Grændseskjel at stige, -
Hvi maatte fra det nære Maal han vige?
Hvi sejred over Døden han omsonst?
Hvi maatte for sin Attraas ringe Brøde

Med lange Kvaler, bittre Nag han bøde?

477

Fordi han tro'de ej paa Kjærligheden,
At ogsaa den har over Døden Magt,
At ogsaa den har Lod i Evigheden,
At Graven ikke søndre kan dens Pagt;
Fordi han satte Tvivl for Tro isteden
Og derved spildte Offret, som var bragt;
Fordi sin egen Følelse han svigted,
Og kasted bort det Maal, hvortil han sigted.

Fordi han tvivled, om den elskte Kvinde
Hinsides Graven elsked ham endnu,
Om han, der hende bar i trofast Minde,
End leved i den blege Skygges Hu;
Fordi han tvivled - var det blot et Nu -
Om hende i sit Spor han vilde finde,
Og tro'de kun paa legemlige Baand,
Men ej paa det, der binder Aand til Aand.

Saa tvivl da ej, men tro, hver Mand og Mø,
Som elske end den Dag idag hinanden!
Tro, Kjærligheden naa'r ud over Randen
Af dette Liv, og ej med det skal dø!
Tro, at den er et Evighedens Frø,
Som blomstrer først, naar Sjælen er opstanden,
Et bedre Livs, et Salighedens Pant
Det varsler Sagnet om, - og det er sandt.

478

Der er et Samliv ogsaa efter Døden,
En Sjælenes Forening stærk og ren,
Som ikke brydes af ved Gravens Sten;
Der er en Atterkommen og Gjenføden
I Aand og Sandhed, ej af Kjød og Ben,
En Bod for Savnet og en Trøst i Nøden. -
Men den, som kun vil tro, hvad han kan se,
Staar trøstesløs, som Orfeus, i sin Ve.

479

Et Kys.

Et Kys engang er blevet Grændsen,
Som skilte For- og Fremtid ad,
Og Skæbnens Lov har været skrevet
Paa Pigelæbens Rosenblad.

Et Kys har aabnet Mandens Stræben
Den Vej, som for ham syntes lukt;
Et Kys har løsnet Ørnens Vinger
Og spændt dem ud til dristig Flugt.

Et Kys har med sin milde Flamme
Engang tændt Ærens høje Baun;

Et Kys har givet Danmarks Saga
I Gjem et herligt Heltenavn.

480

1.

Han var en Svend saa sund og kraftig,
Som nogen af den jyske Rod,
Med aabne Træk og brede Skuldre,
Med modig Sjæl og fyrigt Blod.

En Aandens Kriger var han vorden,
Soldat udi den sorte Hær;
Men Bog og Pen han heller bytte
Gad med en Hest og med et Sværd.

Ud i den vide Verden higen
Han efter Ros og Eventyr;
Men Armod bandt til Fædrejorden
Med Lænke tung den stakkels Fyr.

Han svælgede i Hædersdrømme
Og drak af Haabet mangan Rus;
Men dagligt Brød han fik af Naade,
Og borget var hans Glædes Krus.

En Dag med tvende Kammerater
Han vandred under Voldens Løv,
Og vejred Sindet ud i Solen
Og pumped Lungen lænds for Støv,

481

Paa een Gang han i Farten standsed,
Og glemte, hvad han vilde sagt;
Det var, som pludselig han ramtes
Af en usynlig Tryllemagt.

Hinsides Gaden i et Vindve
Der sad en Pige faur og fin,
Halv skjult af store Gyldenlakker
Og et misundeligt Gardin.

Og dette Syn det var, der fængsled
Hans Blik, hans Tanke og hans Fod,
Til, vakt af sine Venners Latter,
Han skamfuld rødmed som et Blod.

"Hør, Poul! Du mener jo, at Lykken
"Dig bier paa en fremmed Strand;
"Men om den hjemmefra Dig følger,
"Det kan vi prøve nu paa Stand.

"Ifald hin unge, skønne Jomfru,
"Der bragte Dig fra Samling nys,
"Er villig til for vore Øjne
"At række Dig sin Mund til Kys -

482

"Saa skænke vi Dig Rejsepenning,

"At Du kan fare flux afsted
"Ud i den vide, skjønnne Verden.
"Det er vort Ord, det staa vi ved."

Saa talte af de To den ene,
Den anden talte med et Nik.
Et Øjeblik sig Poul betænkte,
Saa vendte han sig om og gik.

2.

Alene i Dagligstuen
Professorens Datter sad.
Og nynnede paa en Vise,
Hun lærte sig udenad.

Af sytten Sommeres Fylde
Løftedes Barmens Hvælv;
Hvor rig hun var i sin Vnde,
Det anede mindst hun selv.

Thi Stempel af Sjælens Renhed
Hver Skjønhedslinje fik,
Og Hjertensgodheden lyste
Igjennem det klare Blik.

483

I Hjemmets ensomme Stilhed
Hun var i sit Element,
Og kjendte den store Verden
Saalidt, som hun selv var kjendt.

Hun kjendte dens falske Pænhed
Saalidt som dens frække Spøg,
Men fulgte en indre Stemme,
Der aldrig for hende løj.

Det banked sagte paa Døren,
Og Jomfruen lukkede op;
Forundret Ungersvenden
Hun maalte fra Taa til Top.

"Min Fader er ikke hjemme;"
Hun talte, da taus han stod
Og søgte forgjæves efter
Sit raske Ungdomsmod.

"I vredes ej, ædle Jomfru!
"Jeg søger Jer Fader ej;
"Til Eder er det alene,
"Jeg styrede hid min Vej.

484

"Det Ærind, jeg har til Eder,
"Er vistnok af selsom Art;
"Men vil I taalmodig høre,
"Saa faar jeg det vel forklart.

"Jeg føler herinde Evne
"Til mandig og dristig Daad;

"Men til at søge min Lykke
"Jeg haver saa daarlig Raad.

"Jeg længes til fremmede Lande
"At vinde et hædret Navn;
"Men kæmpe maa jeg herhjemme
"Daglig med Armod og Savn.

"Nu haver jeg tvende Venner,
"Som sprænge kan mine Baand;
"Men Vilkaaret, som de sætte,
"Det ligger i Eders Haand.

"At skænke mig Rejsepønning,
"Det have de lovet nys,
"Ifald blot for deres Øjne
"I skænke mig vil - et Kys."

485

Ned over Jomfruens Kinder
En Purpuriling der fo'r,
Og hendes Læbe sig krused
Alt til et harmfuldt Ord.

Dog, førend Ordet hun nævned,
Løfted hun Øjet igjen,
Skulde dets Lynslag ramme
Den dristige Ungersvend.

Men ak, der stod han saa rolig,
Baade beskeden og kjæk,
Med saa ærbare Miner
Og med saa ærlige Træk.

Atter sig Jomfruens Øje
Sænked, thi Lynet var spildt,
Og med en dybere Rødme
Svared hun venlig og mildt:

"Uret har I vel sagtens,
"At I med saadan en Bøn
"Op til en ærbar Kvinde
"Haver Jer sneget i Løn,

486

"Men om Jert Aasyn ej lyver,
"Saa er I ædel og god,
"Derfor jeg Eders Lykke
"Ej heller vil staa imod."

Tog hun ham saa ved Haanden,
Sammen til Vindvet de gik,
Jomfruen blussed og bæved;
Kysset han tog og fik.

3.

Han rejste did, hvor Kampens Bulder
Til Arbejd kaldte kjække Mænd,
Og Hæderen stod som paa Pinde

For hvem der vilde fange den;

Did, hvor al hjemløs Kløgt og Manddom
Blev samlet af den store Czar,
For Krigens Dont og Fredens Kunster
At lære Østerlands Barbar.

Her var en vid og frodig Ager,
Hvor han den Rigdom kunde saa,
Som Ingen hjemme havde agtet,
Mens den i Armod's Gjemme laa.

487

Her modnedes i Dagens Straaler
De skjulte Evner og bar Frugt,
Og hver en Drøm, hans Ungdom drømte,
Hans Manddom's Kraft opfyldte smukt.

Her mangled Rum ej for hans Virken,
Her Maal og Med hans Higen fandt:
Paa Pultavas blodstænkte Snemark
Han sine Riddersporer vandt.

Fra Slag til Slag han Czaren fulgte,
Og Lykken fulgte i hans Spor;
Den Ros, som rundelig han høstede,
Alt vidt paa Rygtets Vinger fo'r.

Da spurgte han, at Krigen atter
Var naa't til Danmarks Kyster hen,
Da tænkte han: nu Fædrelandet
Behøver alle sine Mænd.

Og Orlov bad han sig af Czaren
Og ilte til den danske Hær,
Og bød Kong Frederik den Fjerde
Sit Snille og sit gode Sværd.

488

Nu, med en fremmed Æres Stempel
Var han ej mer at kimse ad;
Nu var af hjemlig Glands og Hæder
Tilfals saa meget, som han gad.

Nu Alle maatte lydt bekjende,
At stor han var i Ord som Daad;
Saameget, som hans Arm i Slaget,
Hans Stemme gjaldt i Kongens Raad.

Og gyldne Naadestegn i Mængde
Han for sin Troskab fik i Løn,
Og Adelsbrev og Skjoldemærke
Blev skænket Bedemandens Søn.

4.

Alene i Dagligstuen
Professorens Datter sad
Og nynnede paa en Vise,
Hun havde lært udenad.

Den Vise var om en Ridder,
Der fo'r paa fjerne Tog,
Men havde en Fæstemø hjemme,
Hvis Billed med ham drog.

489

Omsider han kom tilbage
Med Ære og med Guld
Og hende fandt saa trofast,
Som han var hende huld.

Og Jomfruens tause Tanker
Leged ved hendes Sang;
Hun tænkte: mon han dog ikke
Kommer igjen engang?

Mon han endnu i det Fjerne
Tumler sig stærk og kjæk,
Eller mon Dødens Bleghed
Dækker de ædle Træk ?

Det banked sagte paa Døren,
Og Jomfruen lukkede op;
Forundret en fornem Herre
Hun maalte fra Taa til Top.

Med Guld hans Kjortel var bræmmet,
Og Ordner skjulte hans Bryst,
Hans Kind af Solen var brunet,
Men Øjet var kjækt og lyst.

490

"Min Fader er ikke hjemme,"
Forvirret stammede hun;
Thi han stod, som han vented
En Hilsen af hendes Mund.

"I vredes ej, ædle Jomfru,
"Jeg søger Jer Fader ej,
"Til Eder er det alene,
"Jeg styrede hid min Vej.

"Det Ærind, jeg har til Eder,
"Er vistnok af selsom Art;
"Men vil I taalmodig høre,
"Saa faar jeg det vel forklart.

"Siig, husker I det ej længer?
"For syv Aar siden en Dag
"Kom her en dristig Yngling
"Og Jer betro'de sin Sag.

"Da tog I venlig imod ham
"Og skænkede ham et Kys,
"Der førte fra Ringheds Skygge
"Ham ud i Livets Lys.

491

"I Manden, der staar for Eder,
"Hin Ungersvend I ser;
"Nu har han af Guld og Ære
"Sig hentet nok og mer.

"Men hvorhen Skæbnen ham førte
"I Kampens blodige Leg,

"Dog Eders yndige Billed
"Ej af hans Tanke veg.

"Og mellem sin Ungdoms Drømme
"Han ingen drømte saa skjøn
"Som den, at finde hos Eder
"Engang sin Manddoms Løn,

"Og hvis I ham ikke hader,
"Og ej Jer Frihed har tabt,
"Vil I da dele den Lykke,
"Som selv I haver skabt?"

Just fjorten Dage derefter
"Vor Frue" stod i sin Pragt;
Ikkun den dybe Hvælving
Trodsed Lysenes Magt;

492

I Professorernes Gaarde
Skinned hvert Vindve klart;
De nærmeste Gader gjenlød
Af Karossernes Fart;

Og udenfor Kirken trængtes
Nysgjerrige Kvinder og Børn.
- Da ægted Ingeborg Vinding
Poul Vendelbo Løvenørn.

493

Fru Kerjean*).

1.

Hist i Bretagnes Hertugdøm,
Som Tiden strøjfed udenom,
Naar den med sine tunge Fjed
Et mosdækt Minde tramped ned,
Naar den med ubarmhjertig Haand
Rev sønder et ærværdigt Baand,
Naar den et luftigt Pindehus
Slog op paa Kæmpeværkers Grus; -
I dette Land, hvor Liv og Sprog
Endnu har tusendaarig Duft;
Hvor Sagnet hvisker i hver Krog,
Og der er Sang i Hav og Luft;
Hvor arvet Sæd og Fædres Tro
Med barnlig Kløgt og Enfold tryk
Endnu i Bondens Hjerter gro,
Som paa hans Mark den hvide Byg; -

* 494

Der viser man en brusten Mur;
Op til den støttes Hyrdens Skur.
Portalens vide, aabne Gang
Har unge Egetræ'r gjort trang;
Den sorte, gabende Kamin
Til Dagligstue Uglen tog,
Og for det nøgne Vindve drog
Den vilde Humle sit Gardin.
Men paa Ruinens Plads engang
Der stod et Slot, som hed Kerjean.

2.

Der sad en Herre, djerv og brav,
Hvis aabnc Træk hans Skudsmaal gav.
Han havde arvet af sin Slægt,
At væрге Land og Ære kjækt;
Men var de Begge fri' og frelst',
Saa bygged han i Hjemmet helst,
Og dyrked sine Fædres Jord,
Og red sin gode Ganger træet
I Hjortens eller Rævens Spor,
Og øved Herre-Pligt og Ret,
Var sine Undergivne huld,
Hjalp dem med Raad og tidt med Guld.
Men den, der gav hans Hjem Behag,
Der klared for ham Livets Dag
495 Og lyste for ham i dets Nat,
Hans bedste Lyst, hans største Skat -
Det var hans Hustru, faur og fin,
Saa hed og sød som ædel Vin,
Saa ren og frisk som Morgendug,
Saa duftende som Rosens Blad,
Saa frydefuld som Lærkens Kvad,
Saa hjertensgod, som ung og smuk.
Hun elsked ham, hun gav sin Tro;
Men, som hun ejed Vid for To,
Saa havde hendes Hjerte Rum
For mer end een Slags Kjærlighed,
Og hendes Ømheds rige Sum
Slog til for alle dem, der led.
Slotsporten aabnede hun vidt:
Derind tren mødig Vandrer frit,
Og hilседes med milde Ord,
Og bænkedes ved dækket Bord.
Hvis træet ej blot, men syg han kom,
Saa fandt han Seng og Lægedom.
Var fattig han, men rask og stærk,
Hans Arme satte hun i Værk
Med Leen paa den grønne Mo,
Med Plejlen i den fulde Lo.
Og hun ej ventede paa den Nød,
Der gjerne sig til Skue bød,
Men søgte ogsaa den, der sky
496 De Lykkeliges Blik vil fly.
Til Hytterne hun vandred om,
Og bragte Trøst, saa vidt hun kom.
Den unge Kvinde, som hun saa'
Med tomme Hænder ledig staa,
Til Stalden sendtes hen paa Stand,

At malke fuld den hvide Spand.
Men hvor hun fandt et gammelt Skrog
I Armens mørke, kolde Krog,
Did sendte hun af Hør et Bundt,
Og snart sig Tenen snurrede rundt,
Og Ilden tændtes op igjen,
Og Gryden kogte over den.
I Væv blev sat det spundne Garn,
Og Lærredet til nøgent Barn,
Til ussel Krøbling, pjaltet Brud
Med begge Hænder deltes ud.
Men er brugt op den glatte Hør,
Ej Fattigfolk dog sulte tør;
Da lige lystig Rokken gaar
I Hytterne med stride Blaar,
Og Slottets Frue samler ind
For Spindeløn og kristent Sind
En Skat af Blaargarn, ru og skævet.
Hør, hvordan ogsaa den blev vævet!

497

3.

Kong Ludvig til sit Hof har kaldt
Bretagnes ædle Ridderskare.
Paa Landets Slotte overalt
Man flux er færdig til at fare.
De bedste Heste sadles op,
Og snart der færdes Trop paa Trop
Af blonde Qvinder, raske Mænd
Ad Veien til Versailles hen.
Kun Hr. Olivier Kerjean
Ei kommen er endnu afsted,
Thi Fru Françéza vil ej med.
"O, lad mig blive her!" - hun bad -
"Her er jeg fri, her er jeg glad.
"Hvem skal, naar Begge bort vi drage,
"Paa vore Pligter Vare tage?
"Hvor skal de Fattige faa Brød?
"Skal Sot og Jammer, Last og Død
"Da hilse os velkomne hjem
"Og Nag forbittre vore Dage?
"Nej, lad mig blive mellem dem!
"Rejs Du med Gud! Kom snart tilbage!"
Da stod han ikke mer imod,
Men kjendte hendes Villie god,
Og rusted ene sig til Fart,
Og hented ind de Andre snart.

498

4.

Ved Ludvigs ridderlige Hof
Vandt Hr. Olivier Kerjean
Ved Sindets Snit og Hjertets Stof,
Mer end ved Byrds og Rigdoms Rang,
En hædret Plads blandt Ligemænd
Og mangelen brav og ærlig Ven.
Men Vennerne ham spurgte tidt,
Hvorfor hans Dame ei kom hid
Til Aands og Skjønheds Væddestrid;
Og da det sande Svar han gav,
At Fru Françéza havde frit
For Hoffets Lyst valgt Hjemmets Krav,
Saa mumled En, det kom vel af,
At hun var Aand og Skjønhed kvit.
Men Alle af bretagnisk Blod
Som Een da raabte: "Tvertimod!
"Thi hendes Skjønhed og Forstand
"Er blevet Ordsprog i vort Land." -
"Ha, ha!" - saa lød de Andres Svar -
"Nu er os Tingene ganske klar,
"Hvi Hr. Olivier sin Skat
"Har under Laas og Lukke sat;
"Thi hun en Anden mere værd
"Sin Gunst jo kunde finde her.
499 Da Hr. Olivier blev vred
Og vidned for det hele Lag,
At han var sikker paa sin Sag
Og paa sin Hustrus Kjærlighed.
"Vor Herre stoled ogsaa vist
"Paa Eva, vor Fru Oldemor,
"Men skuffedes ved Slangens List.
"I maa da ei fortryde paa,
"At En og Anden af os tror,
"Det Eder ligedan kan gaa.
"Se, Hr. Aiguillon staar der
"En halv Odysseus, halv Achil
"I Cyprias Belejringshær,
"Og lige skabt og oplagt til
"At spille Slange mod Enhver.
"Send ham tilbage til Jert Slot!
"Og hvis han taber sit Parti,
"Men det gaar Eder Frue godt,
"Skal ei alene alle vi,
"Men hele Frankrig Vidne bære
"Om hendes Troskab, Dyd og Ære."
Da Hr. Kerjean sin Læbe bed
Og havde heller sagt Besked
Med Sværdets blanke, hvasse Tunge;
Men hvis han slog paa Prøven Vrag,
Hun havde forud tabt sin Sag,
Da vilde Løgn og Klaffer sjunge.
500 Thi gav han nølende sit Ord,
Og Fristeren til Slottet fo'r.

5.

Hr. Aiguillon er paa Kerjean
Har Fruen set, med hende talt,
Og sander, Rygtet har ei malt
Med falske Farver denne Gang.

Des mere flammer kun hans Blod,
Des mere ægges kun hans Mod.
Han spilder ei med Suk sin Tid,
Men ødsler med sin Skjemt, sin Vid,
Sin Finhed og sin Smigrekunst;
Dog, længe er det Alt omsonst.
I Brevet, som han overgav,
Har Hr. Kerjean sin "Ven" ham kaldt;
Det Navn hun husker fremfor Alt,
Og trolig lyder hun dets Krav.
Hun jager med sin ædle Gjæst
Igjennem Skovene tilhest;
Hun morer ham med Spil og Sang;
Hun sidder Vinteraftnen lang
Og lytter til, mens han fortæller
Italiens ypperste Noveller.
501 Han nærmes hende mer og mer;
Hans Øje alt om Elskov be'r.
I Spøg forlanger han og faa'r
En Sløife, sat paa hendes Haar.
Saa raner han med Finger let
En Naal, hun bar i sit Korset.
Til sidst af hendes Haand han sled
En Ring - da blev hun næsten vred,
Men burde jo tilgive den,
Som hendes Husbond kaldte Ven.
Nu, mener han, er Maalet nært,
Og hvad tilbage staar ej svært.
Nu vover han en dristig Bøn,
Om hun vil møde ham i Løn;
Men Svaret er et fyndigt Nej.
Han bøjer altsaa af sin Vej;
Men da en føje Tid er gaa't,
Saa tror han atter Maalet naa't,
Og vover samme Bøn igjen.
Hun svarer rolig! - "Ja, min Ven!
"Men siig mig, hvor vi mødes skal?
"Det gaaer ej an i denne Sal,
"Hvor Tyendet gaar ud og ind,
"Og i mit Sovekammer vil
"Min Pige lægge Øret til.
"I Haven var der bedre Ro,
"Men kold og mørk er Natten jo.
502 "Dog, Noget rinder mig i Sind.
"I Pulterkamret tæt herved,
"Der har ikkun min Væv sit Sted
"Og mine Fattigkoners Spind,
"Der mærkes Stevnemødet ej.
"Hvis I vil sidde indelukt
"I det, til hvert et Lys er slukt
"Paa Slottet - vel, saa kommer jeg."

6.

Nu er han sikker paa sin Sejr.
Midt i sin skjønnne Fjendes Lejr
Han alt med sine Ønsker stod,
Og Sejrens Løn sig smage lod.
Hun havde jo Geværet strakt
Og anerkjendt hans Overmagt,

Og udleverede sig selv
Endnu i denne samme Kveld.
Og mens de Ventetimer krøb
Som Snegle, snelt hans Tanker løb.
Hvi skulde han ej Tiden bruge,
Og melde sit afgjorte Held
Til dem, af hvem han var udsendt?
Der gik jo Tid, gik mindst en Uge,
Før hans Bedrift blev dem bekjendt.
503 Som tænkt, saa gjort. Han skrev et Brev,
Hvori hans Sejr berettet blev
I zirlig Stil med klassisk Sving,
Bilag med Sløjfe, Naal og Bing,
Og sendte flux med dette Bud
Sin Tjener til Versailles ud.
Saa gjorde han sit Toilet.
Sit Haar han lod i Krøller slaa,
Trak hvide Silkestrømper paa
Og Sko med Spænder af Demant;
Trak i sin røde Fløjels Dragt,
Med Guldgaloner rigt belagt,
Besat med brabantisk Kniplingskant.
Han Galakaarden om sig bandt,
Og satte paa sin Fjerbaret,
Og iled saa med lette Fjed
Til Selskabssalen atter ned,
Hvor Fruen sad med Smil paa Kind
Og hurtig lukkede ham ind
I Kammeret til Væv og Spind. -
Der stod han da i al sin Pragt
Og glatted stadig paa sin Dragt,
Imens han lytted som en Hund
Den lange, lange Aftenstund,
Til Slottets store Port var lukket
Og hvert et Lys forinden slukt.
504 Saa hørte han en Dør, der gik.
Endnu han kastede et Blik
I Mørket nedad sin Person
Og satte sig i Position.
Han lytted atter, - sagte Fjed
Ned gennem Korridoren gled.
Der var ei længer Tvivl derom,
Hans Lykkes Time slog. - Hun kom.

7.

Hans Tjener drog imidlertid
Ad Vejen mod Versailles frem.
Og naa'de langt om længe did,
Og bragte Brev og Bud til dem,
Der bort hans Herre havde sendt.
Dets Indhold næste Øieblik
Var hele Hoffets Kreds bekjendt,
Og Hr. Kerjean sin Skændsel fik
Berettet med et ynksomt Smil,
Der saared mer end hvasscst Pil.
Han stod, som ramt af Himlens Lyn.
Bort fra hans Kind al Farve veg,
Mens Blodet op fra Brystet steg
Og stemmede hans Aandedræt.

En Taage trak sig for hans Syn;
I Haand han knuged sin Baret;
505 Til Gulvet gro'de fast hans Fod,
Som den hans Tanke stille stod,
Og Krampe rystede hans Krop.
Saa stod han - men kun eet Minut.
Da var hans Smertes Trolddom brudt,
Da hentede dybt han Aanden op,
Og Lyn der fra hans Øje skød,
Og frygtelig hans Stemme lød,
Da han begjærede sin Hest,
Og sprængte bort i Slud og Blæst.
Han red, han vidste selv ej hvor,
Kun frem og altid frem mod Vest.
Han spurgte ej om Vej, om Spor,
Men lod sin gode Hest derom,
Blot frem og altid frem han kom.
Han red ved Dag, han red ved Nat,
Men saa' ej Morgenrøden gry,
Ej Aftensolen synke mat,
Ej Nattens Stjerne, Dagens Sky.
Han mærked ikke Stormens Tag,
Ej Regnens Fald, ej Haglens Slag;
Men frem og altid frem han red,
Og standsede kun da, naar træet
Hans raske Ganger sank i Knæ.
Saa søgte han en Hyttes Læ,
Og hen til den en Skofte smed,
Og saa afsted, naar den var mæt.
506 Saadan i Dage sex han red;
Mod Kveld den syvende nu led.
Da følte paa sin hede Kind
Han Klap af Havets friske Vind;
Da hørte han den dybe Klang
Af Bølgerne, der brød sig mod
Bretagnes stejle Klippefod,
Og saa' sig om for første Gang,
Og saa', at han var nær sit Hjem;
Thi over Skoven titted frem
De høje Gavle af Kerjean.
Da holdt han stille og steg af,
Og fri sin sprængte Ganger gav,
Som stønnende sig fremad slæbte.
Da fra hans Bryst et Suk der brød:
"Tilgiv mig, Gud! Min Hest jeg dræbte,
"Som var mig tro indtil sin Død,
"Alt for en Viv, som er det ej."
Saa tog han gennem Skoven Vej
Derop, og naa'de Porten snart,
Og banked, saa det havde Art.

8.

Igjennem Slottets hvalte Gang
Porthamrens dumpe Stemme klang.
François i sit Kammer sad,
507 Og hørte den og raabte glad:
"Min Gud, nu banker Hr. Kerjean!" -
Flux nedad Trapperne hun fløj,
At kaste sig udi hans Favn.

Da hørte hun med Stemme høj
Og barsk ham nævne hendes Navn.
End mer bevinged hun sit Skridt,
Og aabned sine Arme vidt.
Men mørk og kold og stiv han staar,
Og griber hendes Hænder haardt,
Og drager hende ilsomt bort
Ind i det ensomme Kapel,
Som var ej langt derfra, og selv
De tunge Dørre i han slaar.
Hans bittre Harm, han Smertes Glød,
Som længe holdtes stænget inde,
Nu frem i høje Flammer brød;
Og mens han knuged hendes Haand,
Udraabte han: "Du slette Kvinde!
"Siig mig, hvor er Aiguillon?" -
"For Himlens Skyld!" - hun stammed bleg -
"Vær ikke vred, jeg har gjort Alt,
"At hindre det, som forefaldt." -
"Men ikke kunnet det?" - han skreg. -
"Nej men det er hans egen Fejl.
"Han blev forelsket strax og løb
"Fremad for fler og flere Sejl." -
508 "Og Du gav mer og mere Kjøb?" -
"Det var dog ikke store Ting.
"Et Baand, en Naal af Guld fik han." -
"Og saa en Ring?" - fnøs hendes Mand. -
"Ak ja, jeg tror, han tog en Ring.
"Men dermed han ej nøjes vilde;
"Saa maatte jeg ham lukke ind
"I Pulterkamret til mit Spind
"Mod Løfte om at komme silde" -
"Du kom?" - "Til Dørens Laage hen
"Jeg gik og sagde til din Ven" -
"Hvad talte Du med ham? Siig frem!" -
"At han kom ikke ud igjen,
"Før Hr. Kerjean var kommen hjem."
Da gjorde Hr. Kerjean et Spring:
"Har Aiguillon Du lukket inde?" -
"Ja, indtil han er færdig med
"At væve hvert et Blaargarnsfed,
"Som han i Kammeret kan finde.
"Først gjorde han sig vred og vild,
"Men Sult har gjort ham blid og spag,
"Og hurtig lærte han sig til
"At væve Tepper godt og smukt,
"Som Ingen før har kjendt og brugt.
"Hør blot, hvor flittig Væven gaar!"
Forbauset lytter Hr. Kerjean,
Som op til Døren lænet staar,
509 Og ganske rigtig: Vævens Slag
Gjenlyde i den stille Gang.
Endnu han tvivler dog, endnu
Er han ej rigtig glad i Hu.
Da føres han ved hendes Arm
Til Pulterkamret hen og ser
Den fine, strunke Kavalier,
Sejrvinderen fra Hoffets Fester,
I Fløjl og Guld og Knipling klædt,
Med Kaarde og med Fjerbaret,
Beskæftiget som Vævermester.
Da brast hans sidste Tvivl og Harm,
Han drog sin Hustru til sin Barm,
Og fyldte med sin Latters Klang
Det lykkelige Slot, Kerjean.

9.

Den fangne Fugl blev sluppen ud
Mod Løfte om, at Brev og Bud,
Som altfor tidlig sendtes bort,
Og ramte uret Mand saa haardt,
Skal vorde udi Eet og Alt
Højtidelig tilbagekaldt;
At Frankrigs Ridderskab skal kjende,
Hvor skammeligt han kom tilkort,
510 Hvor dybt han har fornærmet hende;
At strax tilbage han sit Rov
Af Sløjfe, Naal og Ring skal sende.
Men Fru Françéza gi'r ham Lov
At gjemme hine Minder smaa
Om hendes Sejr og hans Forlis;
De være skal en Ærespris
For Tepperne, han hitted paa.
Saa rejste Hr. Aiguillon
Bort til Versailles og Paris.
Hans Blaargarnstepper fandt et Hjem
I Hytterne omkring Leon,*)
Hvor hendes Haand uddelte dem.
Der væves de den Dag idag,
Der varme de endnu hver Nat
Rødkindet Pusling, Gubbe svag
Og haardfør Mand, af Møje mat.
Der mindes, hvordan de blev til.
Der prises over hendes Grav
Den Dyst, hun, lige skøn og snild,
Gik ud med Sejr og Ære af.
Der lever end i Sagn og Sang
Den gode Frue paa Kerjean.

* 511

Cordouan.

Med Stemme lav og Øjet sænket
Sit Ærind han fremstammet fik!
Den rige Handelsherre skænked
Ham kun et haanligt Sideblik.

Sveddraaber fra hans Pande rulled
Mer hastig, end fra Læben Ord;
Den Gamle sad saa kold som Guldet,
Der stod i Stabler paa hans Bord.

Omsider var hans Tale færdig,
Og taus sin Dom han ventede paa;
Da rejste ogsaa, stiv og værdig,
Hans Rheder sig og talte saa:

"Mit Skib - det fører I med Ære;
"Mit Barn - det er en anden Sag;
"Det anstaar hende ej, min Kjære;
"At sejle under Eders Flag.

"Ja, stod I end paa Ærens Stige,
"Var gammel Æt I stammet fra,
"Var I ved Rigdom halvt min Lige -
"Jeg vraged Jer maaske endda.

"Let derfor snarest Eders Anker!
"Og vil I blive i mit Brød,
"Saa sænk de elskovssyge Tanker
"Ned i Atlanterhavets Skød."

Han gik - og snart hans Bramsejl svulmed
Igjen af Havets friske Vind,
Og Dagens haarde Gjerning dulmed
Den bittere Smerte i hans Sind.

Men hun, som ikkun elsked Manden,
Og ei hans Rang, hans Byrd, hans Guld,
Brød sig om ham og ingen Anden,
Og var den Fjerne tro og huld.

513

Hun, der besad i Arv og Eje
Sin Faders egen Viljekraft,
Lod ingen Magt sin Nakke neje,
Men bar sin Sorg og gav ej tabt.

Sit Smil hun ej bag Taarer dulgte,
Men det var koldt som Sneens Blink;
Og hendes Øje Ingen fulgte
Af dem, der sprang paa hendes Vink.

Forgjæves venter hendes Fader
Et andet Kjærlighedens Gry;
Forgjæves han sit Hus oplader
For Liv og Lyst, for Land og By.

Parises Herlighed og Vrimmel
Besejrer hendes stolte Sind
Saa lidt, som Andalusiens Himmel
Med Roser maler hendes Kind.

Men Tiden gaar - og Livets Kræfter
Bort fra den Gamles Lemmer fly,
Og han begynder tænke efter
Paa Ting, der er ham ganske ny.

514

Ej sine Penge mer han tæller,
Men Dagene, han har til Nat;
Og han ser aaben Gravens Kjælder
For sig, men ikke for sin Skat.

Han regner ej sin Handels Renter
Nu, men sin Handlings Facit ud,
Og ser, at tusinde Procenter
Betale ej hans Gjæld til Gud.

Han ikke mer Metaller vejer,
Men Ordets Sølv og Tankens Guld,
Og undres paa, hvor Skaalen svajer,
Som om den var af Avner fuld.

Han ser paa hende, der er levnet
Alene i hans Varetægt: -
Har han for hende Vejen jevnet,
Og lettet hende Livets Vægt?

Har han ej hendes Hjerte saaret
Til Døden med hovmodigt Sind?
Har han ej hendes Lykke kaaret
Til Offer for et usselt Skin?

515

Paa hendes hvide Pande sporer
Han Mærkerne af Sorgens Hæl,
Og hendes stumme Øje borer
Som giftig Pil sig i hans Sjæl.

Da smelter han, - og mens han glatter
Med visne Fingre hendes Haar,
Han hvisker: "Vær nu glad, min Datter!
"Snart kommer Han, hvem Du attraar.

"I Cadix han en Ladning hentet;
"Saasnart han lander, er han din.
"Saa faar Du Bod, for Du har ventet.
"Sy altsaa paa dit Brudelin!"

Hun sy'de; - og imens hans Sejler
Ad Havet mere fløj end krøb,
Og snart det spanske Kap den pejler,
Og styrer mod Girondes Løb.

Alt dybt i Horizonten øjner
Han Fædrelandets lave Kyst;
Da mulner Himlen, Havet højner
I voldsom Bølgegang sit Bryst.

516

Og Stormen ud af Skyen farer,
Og pidsker Bølgerne til Skum,
Og kun et enkelt Lynglimt klarer
Det tætte, sorte Himmelrum.

Hans sikke Sandser dog ej glippe,
Og rigtig har sin Kurs han sat; -
Men midt i Løbet staar en Klippe,
Der op af Dybet voxer brat.

Lumsk under Fladen den sig dølger;
Naar Havet soler sig i Ro,
En Kam af aldrig trætte Bølger
Advarer for dens hvasse Klo.

Nu, da hans Spryd er Synets Grændse,
Og Havet hvide Roser bær,
Han paa sin Lykke frem maa lændse,
Og kommer - Cordouan for nær.

Som spiddet Flue Skibet hænger
Et Øjeblik paa Klippens Top;
Saa ruller der en Sø - det krænger,
Og Havet har sit Rov slugt op.

517

Skum blev Kaptainens Bryllupslagen,
Og Brændingen hans Brudeseng, -

Det meldte dem et Bræt, som Dagen
Derpaa drev op ved Flodens Eng.

Da slukkedes den Gamles Øje
I Sorg og Anger, Angst og Gru;
Hun lærte sig for Gud at bøje,
Og tog sit Kors med ydmyg Hu.

Men dette Guld, der havde suget
Al hendes Faders Sjælefred;
Der som en Drage havde ruget
Paa hendes unge Kjærlighed;

Der havde hendes Vilje lænket,
Og tvende varme Hjerter skilt;
Der havde Himlens Love krænket,
Og hende Livets Foraar spildt, -

Det gad hun ikke gjemme ene,
Men bort det til et Størværk gav;
Det sænkede hun som Kæmpesten
Ned i sin tabte Brudgoms Grav.

518

Hvor Klippen stod med skarpe Sider,
En Huggetand i Flodens Mund,
Snart over Havets Flade skrider
Et muret Bjerg, en Fæstning rund.

Den skal ej trodse Landets Fjende,
Men Stormens Magt og Bølgens Brud,
Og Trøst og Tryghed fra dens Tinde
Skal straae over Havet ud.

Den minde skal om ham, der døde,
Idet den frelser Manges Liv;
I Kalken Enkens Taarer fløde,
Men den skal fryde mangan Viv.

Thi højt et mægtigt Taarn sig strækker
Fra Stenkolossens faste Plan,
Omsat af ranke Søjlerækker,
Der bær' dets luftige Altan.

Forinden, bag Kapellet's Bue,
Guds Moder troner, høj og ren,
Og derfra flyver Troens Due
Tilsøs med Haabets Oljegen.

519

Men øverst Taarnets Kegel ender
Sig som et kuplet Marmortelt,
Hvorfra et Fyr hver Nat udsender
Sit Lys vidt over Havets Felt.

Trehundred Aar er gangne siden:
I Højde voxede Taarnets Krop,
Og hvad der gnavedes af Tiden,
Har andre Slægter pyntet op.

Men at det var en ædel Kvinde,
Som Frankrigs Eddystone har skabt,
Det er et Sagn, et helligt Minde,
Som Havets Sønner ej har tabt.

De huske det, saa tidt de pløje

I Storm og Mulm den spanske Sø,
Og deres Tanker sammenføje
Med Himlens Jomfru Jordens Mø.

Og naar de Taarnets klare Øje
Opdage over Himlens Rand,
De tause deres Hoved bøje
For Jomfruen af Cordouan.

520

Kong Harald og Islændingen.

Kong Harald sad i Oslo
Og drak med sine Mænd,
Og talte om sin Fejde
Med Dannemarks Svend;
Thi de var haarde Halse,
De Drotter, begge To,
Og undte ej hinanden
Den ringeste Ro.

Da nu tilgavns var drøftet
Den sidste hede Dyst,
Og hvor man skulde hæрге
laar den danske Kyst,
Om Tidender der spurgtes:
En meldte da, der var
I Morgenstunden landet
Et underligt Par.

521

Den ene er en Islænding
Frejdig og frels,
Den Anden er en Bamse
Udi sin tykke Pels;
I Vinland har han kjøbt den
For al sin Ejendom,
Og avet den med Møje,
Saa den er ganske from.

Kong Harald lod dem hente.
Det gottede hans Sind,
Da Bjørnen han saa træde
I Hallen høvisk ind;
Ej mindre godt ham hued
Den unge raske Mand,
Hvis klare Øjne lyste
Af Mod og Forstand.

Kong Harald hilsed venlig,
Og spurgte Bygd og Navn.
Sig nævnede han Audun,
Og Øfjord sin Stavn.
Saa vilde Kongen ogsaa
Besked om Dyret ha',
Om det var hans Eje.

Og Audun svared "Ja".

522

Da roser Kongen Bjørnen,
Saa vældig og saa tam,
Og spørger, om ej Audun
Vil sælge den til ham;
Og tinge som en Kræmmer
Om Prisen vil han ej:
Dens fulde Værd han byder.
Men Audun svarer "Nej".

"Ej heller det mig undrer,"
- Kong Harald gav til Svar -
"Naar Alt, hvad Du har ejet,
"For den Du givet har;
"Men om jeg byder dobbelt,
"Ej sandt, saa slaar Du til?"
- Men Audun svared atter:
"Ej heller det jeg vil."

"Nu, siden til at købslaa
"Du føler Dig for stolt,
"Du sagtens har som Gave
"Mig Bjørnen forbeholdt,
"Og venter, at mit Højsind
"Skal maale sig med dit?"
- "Nej Herre," svared Audun.
Der fejler Du dog vidt."

523

"Saa siig, hvi Du den købte
"Og hvi Du tæmmed den,
"Og hvorhen da Du agter
"Dig med din lodne Ven?"
- "Nu, hvad min Agt mon være,
"Det kan jeg sige nemt;
"Thi til Kong Svend i Danmark
"Min Gave er bestemt."

- "Er Du da slig en Taabe,
"At Du erfared ej,
"At mellem Svend og Harald
"Gaar kun en blodig Vej ?
"Og tror Du, jeg vil taale,
"Du drager fri afsted
"Med Gave til en Fjende,
"Jeg ønsker kun Fortræd?

- "Det raader Du for, Herre,
"Om jeg maa rejse frit;
"Men, mens jeg har min Vilje,
"Saa raader jeg for Mit.
"Og det er nu en Vane,
"Som jeg har med mig bragt,
"At jeg gjør aldrig Andet,
"End hvad der er min Agt."

524

Da smilede Kong Harald
Og strøg sin brune Kind:
"Saamænd, det maa jeg lide.
"Følg da dit eget Sind!
"Rejs med din Bjørn til Danmark,

"Og giv den til Kong Svend;
"Men kom saa hid og siig mig,
"Hvad han gav Dig igjen."

Det loved Audun Kongen,
Og drog med Fred sin Vej;
Og Løftet, som han sagde,
Han glemte heller ej.
Da Aaret var forganget,
Saa tren han ind igjen
I Hallen udi Oslo
Til Harald og hans Mænd.

Og Kongen flux ham kjendte,
Og ham at sidde bød
Og gjøre sig tilgode
Med Saltmad og Mjød,
Og derpaa at fortælle
Om sine Eventyr,
Men først hvad Kong Svend gav
Til Gjengjæld for hans Dyr.

525

"Først gav han dette, Herre!"
- Til Orde Audun tog -
"At Kongen ej hovmodig
"Vrag paa min Gave slog."
- "Ja" - svarede Kong Harald -
"Det var dog grumme lidt.
"Jeg havde givet Mere,
"Var Dyret blevet mit."

"Saa gav han ogsaa Penge
"Mig til en Pilgrimsfart.u
- "Ja, derpaa" - svared Harald -
"Har Svend jo aldrig spart.
"Det gav han alt Saamangen,
"Der tomhændet kom.
"Men hvad gav han Dig Mere
"End Rejsekost til Rom?"

"Hver Dag i Kongens Bæger
"At skænke Øl og Mjød,
"Den Gjerning og den Ære
"Han dernæst mig bød."
- "Nu, det var smukt; men Æren,
"Han bød Dig, vared kort.
"Gav han Dig ikke Andet,
"Da snart Du drog bort?"

526

"Jo" - mæled Audun atter -
"Han skænkede mig en Knor,
"Vel rustet og vel taklet,
"Med Ladning ombord."
- "Ja, det var ædelmodigt
"Og kongeligt og stort;
"Men Harald ikke Mindre
"End Svend vilde gjort."

"Saa gav han mig en Pose,
"Af Sølvpenge stram,
"At ej jeg skulde leve
"I Armod og Skam,
"Ifald mit Skib blev sænket

"I Brændingens Grav,
"Og Ladningen blev slugt
"Af det graadige Hav."

"Det" - udbrød Kong Harald -
"Var saare vel betænkt;
"Og det var ogsaa mere,
"End jeg vilde skænkt;
"Med Skib og med Ladning
"Jeg vilde tro't os kvit.
"Men var endnu der Mere,
"Som Svend kaldte dit?"

527

"Ja, Herre," - svared Audun -
"Da Farvel jeg ham bød,
"Kong Svend mig denne Guldring
"Op over Haanden skød.
"Paa det den skulde vidne
"Om Kongens Gavmildhed,
"Hvis Posen sank med Skibet
"I Havdybet ned.

"Han bød mig aldrig skilles
"Ved dette gyldne Pant,
"Med mindre paa min Vandring
"Jeg nogen Høvding fandt,
"Hvis høje Sind jeg skyldte
"Tak for saa meget Godt,
"At jeg ham undte Gaven
"Fra Dannemarks Drot.

"Men denne Høvding fandt jeg
"Ifjor paa dette Sted.
"Du kunde taget Livet
"Fra mig og Bjørnens med;
"Og dog Du lod os drage
"Herfra med Fred vor Vej.
"Derfor, Kong Harald, rækker
"Jeg Ringen til Dig."

528

Da fo'r det hede Blod op
I Kongens brune Kind,
Og hædret han sig tyktes,
Som han ej blev det end.
Og Auduns Knor den Sommer
Laa kvær i Oslo Vig;
Saa sejled han til Island,
Paa Gaver dobbelt rig.